

S-25 March, 2013 AC after Circulars from Circular No.153 & onwards

- 19 -

DR. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA UNIVERSITY**CIRCULAR NO.ACAD/NP/Arts/B.A.-Ist Yr./SEM.-I & II/158/2013**

It is hereby notified for information of all concerned that, the syllabus prepared by the Boards of Studies, Ad-hoc Boards & Committee and recommended by the Faculty of Arts, the **Academic Council at its meeting held on 25-03-2013** has accepted the following revised syllabi for **B.A., B.Sc., B.Com., B.F.A. & B.S.W. for First Year as Optional, Second Language under the Faculty of Arts progressively :-**

Sr. No.	Revised Syllabus	
[1]	B.A. [Marathi]	Semester- I & II,
[2]	B.A. [Hindi]	Semester- I & II,
[3]	B.A. [English] [Compulsory, Optional & Second Language]	Semester- I & II,
[4]	B.A. [Urdu and Arabic]	Semester- I & II,
[5]	B.A. [Islamic Studies]	Semester- I & II,
[6]	B.A. [Sanskrit]	Semester- I & II,
[7]	B.A. [Pali & Buddhism]	Semester- I & II.

This is effective from the **Academic Year 2013-2014** and onwards.

These syllabi are available on the University Website **www.bamu.net**

All concerned are requested to note the contents of this circular and bring the notice to the students, teachers and staff for their information and necessary action.

University Campus,
Aurangabad-431 004.
REF.NO.ACAD/NP/ARTS/IST YEAR/
Sem-I & II/2013/5548-4968
A.C.M.A.I.No.16.

Date:- 08-05-2013.

★
★
★
★
★
★
★
★
★
*****

(Signature)
13/05
Director,
Board of College and
University Development.

S-25 March, 2013 AC after Circulars from Circular No.153 & onwards

- 20 -

:: [2] ::

Copy forwarded with compliments to :-

- 1] **The Principals, affiliated concerned Colleges,
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University.**
- 2] **The Director, University Network & Information Centre, UNIC, with
a request to upload the above all syllabi on University Website
[www.bamu.net].**

Copy to :-

- 1] The Controller of Examinations,
- 2] The Superintendent, [B.A. Unit],
- 3] The Superintendent, [B.Sc. Unit],
- 4] The Superintendent, [B.Com. Unit],
- 5] The Superintendent, [Eligibility Unit],
- 6] The Programmer [Computer Unit-1] Examinations,
- 7] The Programmer [Computer Unit-2] Examinations,
- 8] The Director, [E-Suvidha Kendra], in-front of Registrar's Quarter,
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University,
- 9] The Public Relation Officer,
- 10] The Record Keeper,
Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University.

==**==

S*/-080513/-

DR. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA
UNIVERSITY, AURANGABAD

Revised syllabus

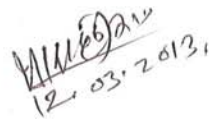
Sanskrit – B.A. Ist Year

B.A, B.Sc., B.Com First Year –S.L.

(Under the Faculty of Arts)

June 2013-14

12.03.2013

DR. BABASAHEB AMBEDKAR MARATHWADA UNIVERSITY,
AURANGABAD
Revised syllabus
Sanskrit – B.A. First Year
(Under the Faculty of Arts)

1. Year of Implementation- Will be implemented from June 2013-14
2. Pattern- The pattern of Examination will be semester system.
3. The structure : Implementation of the structure as prescribed by university.
4. Nature of question paper : As per established pattern
5. Scheme of Teaching and examination :

Revised syllabus is designed for the students who want to learn
Sanskrit and study of analyze the literature & Language.

B.A. Ist & IInd Semester

Sr. No.	Course No.	Paper		Exam Scheme (Marks)
			Periods	Marks
1	SAN BA01	आर्षकाव्य	60	50
2	SAN BA02	संस्कृत व्याकरण परंपरा	60	50
3	SAN BA03	संस्कृत नाटक - (प्रतिमा)	60	50
4	SAN BA04	संस्कृत कथा साहित्य	60	50

B.A., B.SC, B.Com – Second Language Sanskrit Ist & IInd Semester

Sr. No.	Course No.	Paper	Teaching Scheme	Exam Scheme

					(Marks)
				Periods	Marks
1	SAN SL01	संस्कृत गद्य व पद्य		60	50
2	SAN SL02	संस्कृत गद्य व पद्य		60	50

बी.ए. प्रथम वर्ष संस्कृत ऐच्छिक जून २०१२-१३ पासून कार्यान्वित
प्रथमसत्र

प्रश्नपत्रिका - १ आर्षकाव्य

गुण - ५०

पेपर कोड SANBA001

१. रामायण-काळ, कर्ता व संक्षिप्त स्वरूप.
महाकविवाल्मीकिकृत रामायणम - बालकाण्ड - सर्ग ५, ६, ७, ८
२. महाभारत-काळ, कर्ता व संक्षिप्त स्वरूप.
अनुशासनपर्व - अध्याय ५८ “आरामतडागमहात्म्यवर्णनम्”

उद्दिष्टे :

१. प्राचीन संस्कृत काव्यभाषेचा परिचय करून देणे.
२. साहित्यशास्त्रीयदृष्ट्या या ग्रंथांचे महत्त्व अभ्यासणे.
३. या ग्रंथाच्या प्रसिद्धीची कारणे अभ्यासणे.
जसे- तत्कालीन संस्कृती, समाजव्यवस्था, राजकीयव्यवस्था, धर्म, मूल्यविचार यांचे प्रतिबिंब या ग्रंथात कसे दिसून येते ते अभ्यासणे.

संदर्भग्रंथसूची -

१. वाल्मीकि रामायण - चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
२. श्रीमहाभारतम् - चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
३. महाभारतम् - कृष्णद्वैपायन व्यासप्रणीतम् अनु. डॉ. वाळिंबे
४. महाभारत - भांडारकर प्राच्यविद्या संशोधनमंदिर प्रकाशन, पुणे
५. इतिहास - पुराण का अनुशीलन- डॉ. भट्टाचार्य, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
६. संस्कृत साहित्य का इतिहास - आ बलदेव उपाध्याय, चौखम्बा प्र. वाराणसी
७. संस्कृतसाहित्याचा सोपपत्तिक इतिहास- वि.वा.करंबेळकर.

प्रश्नपत्रिका - दोन संस्कृत व्याकरण परंपरा
पेपर कोड - SANBA002

गुण - ५०

● महत्त्वपूर्ण संस्कृत व्याकरणकार व त्यांच्या व्याकरणग्रंथांचा परिचय ३०

१. पाणिनी - अष्टाध्यायी
२. पातंजली - महाभाष्य
३. कात्यायन - वार्तिकविचार
४. भर्तृहरि - वाक्यपदीयम्
५. जयादित्य - वामन - काशिका
६. भट्टोजी दीक्षित - वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी
७. वरदराज - लघुसिद्धान्त कौमुदी
८. नागेशभट्ट - परलघुमंजूषा
९. कौण्डभट्ट - वैयाकरणभूषणसार

* संज्ञा प्रकरण - लघुसिद्धान्तकौमुदी २०

उद्दिष्टे:

१. संस्कृत भाषेच्या व्याकरणाची प्रगत व शास्त्रीय रचना पध्दती समजून घेणे.
२. संस्कृत व्याकरणाचा विकास अभ्यासणे.
३. संस्कृत व्याकरणातील त्रिमुनी व्याकरण परंपरा अभ्यासणे.
४. या व्याकरण ग्रंथांचा संस्कृत साहित्य व भाषेवरील प्रभाव समजून घेणे.

संदर्भग्रंथसूची :

१. संस्कृत व्याकरण का उद्भव एवं विकास - सत्यकाम वर्मा, मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली.
२. संस्कृत व्याकरण परंपरा - युधिष्ठिर मीमांसक
३. पाणिनिकृत अष्टाध्यायी - चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
४. भर्तृहरिकृत वाक्यपदीयम् - चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
५. पातंजलमहाभाष्य - चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
६. काशिका - श्री शांभित मिश्र, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
७. लघुशब्देन्दुशेखर - नागेशभट्ट, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
८. लघुसिद्धान्तकौमुदी - भट्टोजीदीक्षित, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
९. वैयाकरणभूषणसार - कौण्डभट्ट, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
१०. पातञ्जल महाभाष्य- (मराठी अनु.) वासुदेवशास्त्री अभ्यंकर, अभ्यंकर पाठशाला प्रकाशन, पुणे.

द्वितीय सत्र

प्रश्नपत्रिका - तीन नाटक
पेपर कोड - SANBA003

गुण - ५०

* महाकविभासकृत - 'प्रतिमा' नाटक। (संपूर्ण)

उद्दिष्टे :

१. संस्कृत वाङ्मय हे मूल्यप्रधान वाङ्मय आहे. नैतिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, धार्मिक मूल्ये, आचार व तत्त्वांचे आदर्श या वाङ्मयात आहेत, भासाच्या प्रतिमा नाटकाचे उपरोक्त मूल्यविचारांच्या दृष्टीने अध्ययन करणे.
२. प्राचीन व विकसित अशा संस्कृत नाट्यपरंपरेतील एक महत्त्वपूर्ण नाटक म्हणून या नाटकाचे अध्ययन करणे.

संदर्भग्रंथ :

१. संस्कृत नाटके व नाटककार श्री. गो. के. भट
२. संस्कृतके नाटककार एवं उनकी नाट्यकृतीयाँ - श्री. गंगासागर राय, चौखम्बा प्रकाशन वाराणसी
३. प्रतिमानाटकम् - भास - चौखम्बा प्रकाशन
४. महाकवी भास - चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
५. प्रतिमानाटकम् - भास, मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली
६. प्रतिमा (मराठी अनु.) मंगला मिरासदार, फर्ग्युसन कॉलेज प्रकाशन, पुणे

प्रश्नपत्रिका - चार

संस्कृत कथासाहित्य

पेपर कोड - SANBA004

गुण - ५०

हितोपदेश - मित्रलाभ (विवेचक अध्ययन),
सुहृदभेद (सामान्य अध्ययन)

उद्दिष्टे :

१. संस्कृत कथासाहित्याच्या परंपरेची ओळख.
२. कथासाहित्य म्हणून असलेले भाषेच्या वैशिष्ट्यांचा जसे, सहजता कल्पनाप्राचुर्य, वर्णनात्मकता, कथामधील प्रतिकाल्मकता इ.चे अध्ययन करणे.
३. प्राचीन उपदेशशैली व त्यामागील संस्कारांची भूमिका अभ्यासणे.

संदर्भग्रंथ :

१. संस्कृत साहित्य का इतिहास - आ. बलदेव अपाध्याय
२. हितोपदेश - चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी
३. हितोपदेश - मोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली
४. हितोपदेश - प्रा. सत्येंद्रराऊत आर्यन प्रकाशन, अणदूर
५. हितोपदेश (मित्रलाभ)- चित्रशाळा प्रकाशन, पुणे.

द्वितीय भाषा - संस्कृत बी.ए., बी.एस्सी., बी.कॉम
प्रथमसत्र

प्रश्नपत्रिका- १ संस्कृत गद्य व पद्य

पेपर कोड - SANSL001

गुण - ५०

संस्कृतसरिता - गद्य - १ ते ४, पद्य - १ ते ४

उद्दिष्टे :

१. मूल्यविचार प्रधान व संस्कारक्षम वाङ्मय म्हणून संस्कृत वाङ्मयाचा परिचय करून देणे.
२. सुबोधशैली, कमीशब्दांत स्पष्टपणे विचार, आशय अभिव्यक्त करणाऱ्या संस्कृत काव्यभाषेचे व लेखन शैलीचे अध्ययन करणे.

संदर्भग्रंथ :

१. संस्कृतसरिता (संपादन) संस्कृत अभ्यासमंडळ, डॉ. बा. आं. म. विद्यापीठ औरंगाबाद.
(चिन्मय प्रकाशन औरंगाबाद)

द्वितीयसत्र

प्रश्नपत्रिका - संस्कृत गद्य व पद्य

गुण ५०

पेपर कोड -SANSL00०२

संस्कृतसरिता

गद्य -५ ते ८

पद्य -५ ते ८

उद्दिष्टे:

१. आधुनिककाळात संस्कृतभाषेची उपयोगिता अभ्यासणे.
२. संस्कृत वाङ्मयातील विज्ञाननिष्ठ व शास्त्रीय विचारांची ओळख होणे व त्या दृष्टीने संस्कृत वाङ्मयाचे अध्ययन करणे.

संदर्भग्रंथ :

१. संस्कृतसरिता-संपादन - संस्कृत अभ्यासमंडळ डॉ. बा. आं. म. विद्यापीठ
औरंगाबाद.
(चिन्मय प्रकाशन औरंगाबाद)

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप
बी.ए.प्रथम वर्ष
संस्कृत ऐच्छिक
शैक्षणिक वर्ष २०१३-१४ पासून लागू
प्रथमसत्र

प्रश्नपत्रिका - १ आर्षकाव्य	गुण ५०
प्र १ भाषांतर करा	
अ व ब विभागातून प्रत्येकी २- २	गुण २०
प्र २ विवेचक परिच्छेद लिहा - रामायण (कोणतेही दोन)	गुण १५
प्र ३ विवेचक परिच्छेद लिहा - महाभारत (कोणतेही दोन)	गुण १५

प्रश्नपत्रिका - २

संस्कृत व्याकरण परम्परा	गुण -५०
प्र १ अ. सूत्रांचे स्पष्टीकरण करा (कोणत्याही तीन)	गुण १२
ब. प्रत्याहार तयार करा (कोणतेही आठ)	गुण ०८
प्र २ संस्कृत व्याकरणकारांचा परिचय द्या. (कोणतेही तीन)	गुण १५
प्र ३ व्याकरणग्रंथांचा परिचय द्या (कोणतेही तीन)	गुण १५

द्वितीय सत्र

प्रश्नपत्रिका - ३. नाटक	गुण - ५०
प्र.१ भाषांतर करा (कोणतेही दोन)	१०
प्र.२ संदर्भासह स्पष्टीकरण करा (कोणतेही दोन)	१०
प्र.३ विवेचक परिच्छेद लिहा	१०
प्र.४ दीर्घोत्तरीप्रश्न विकल्पांसह	१०
प्र.५ दीर्घोत्तरीप्रश्न विकल्पांसह	१०

पेपर - ४ संस्कृतकथासाहित्य	गुण ५०
----------------------------	--------

प्र.१	भाषांतर करा (कोणतेही दोन)	१०
प्र.२	संदर्भासह स्पष्टीकरण करा. (कोणतेही दोन)	१०
प्र.३	संक्षिप्त टीपा लिहा. (कोणतेही ५)	१०
प्र.४	दीर्घोत्तरीप्रश्न विकल्पांसह (मित्रलाभ)	१०
प्र.५	दीर्घोत्तरीप्रश्न - विकल्पांसह (सुहृद्भेद)	१०

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

बी.ए., बी.एस्सी व बी कॉम प्रथम वर्ष
विषय : संस्कृत-द्वितीय भाषा

प्रश्नपत्रिकेचे स्वरूप

बी.ए., बी.एस्सी व बी कॉम प्रथम वर्ष
विषय : संस्कृत-द्वितीय भाषा
शैक्षणिक वर्ष २०१३-१४ पासून लागू

प्रथमसत्र

प्रश्नपत्रिका - १

संस्कृत गद्य व पद्य।

प्र.१	भाषांतर करा (कोणतेही दोन)	१०
प्र.२	संदर्भासह स्पष्टीकरण करा (कोणतेही दोन)	१०
प्र.३	विवेचक परिच्छेद लिहा (कोणतेही दोन)	१०
प्र.४	दीर्घोत्तरीप्रश्न विकल्पांसह	१०
प्र.५	दीर्घोत्तरीप्रश्न विकल्पांसह	१०

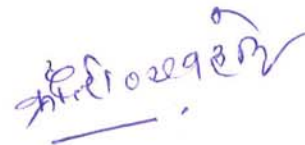
द्वितीय सत्र

प्रश्नपत्रिका - २

गुण ५०

संस्कृत गद्य व पद्य।

प्र.१	भाषांतर करा (कोणतेही दोन)	१०
प्र.२	संदर्भासह स्पष्टीकरण करा (कोणतेही दोन)	१०
प्र.३	विवेचक परिच्छेद लिहा (कोणतेही दोन)	१०
प्र.४	दीर्घोत्तरीप्रश्न विकल्पांसह	१०
प्र.५	दीर्घोत्तरीप्रश्न विकल्पांसह	१०

(अध्यक्ष, संस्कृत अकादमी मंडळ.)